

Podstawowe dane osobowe recenzenta

Prof. dr hab. Bogusław Pikała

Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna - instrumentalistyka

Adres korespondencji:

ul. Czerwonego Kapturka 27

94-117 Łódź

Tel.042 661 03 40

Kom. +48 882 052 002

e-mail – pikala17@gmail. com

Łódź, dnia 4 maja 2015

Zleceniodawca recenzji

Rada Wydziału Fortepianu, Klawesynu i Organów Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi z dnia 9 lipca 2009 r. Zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz.595 ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 25 czerwca 2009 roku roku w sprawie wszczęcia na wniosek Pani **mgr Ewy Kaczmarek – Lewera** z dnia 10 czerwca 2009 roku przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

W świetle art. 11, 12, 13, 14 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz.595 ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 roku , tekst jednolity art.6 ust. 1,3) Rada Wydziału Fortepianu, Klawesynu i Organów posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka. Do nadesłanego mi przez przewodniczącego rady pisma sygnowanego datą 9 lipca2009 roku informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pani mgr Ewy Kaczmarek - Lewera **nt.”Formotwórcza i unifikująca rola faktury fortepianowej w aspekcie wykonawczym na podstawie wybranych dzieł György Ligeti’ego i Zygmunta Krauze”**.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pani Ewa Kaczmarek – Lewera urodziła się 25 grudnia 1983 roku w Pabianicach. W roku 2007 ukończyła Akademię Muzyczną im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi w klasie fortepianu dr Mariusza Drzewickiego. Swe pianistyczne umiejętności doskonaliła na kursach mistrzowskich prowadzonych przez profesorów Andrzeja Tatarskiego, Marię Korecką-Soszkowską, Wojciech Świtałę, Annę Wesołowską – Firlej, Andrzeja Jasińskiego, Szabolcs Eszteni’ego. W roku 2007 rozpoczęła Studia Doktoranckie w łódzkiej Akademii. Pani Ewa Kaczmarek – Lewera jest laureatką wyróżnień na w Konkursie Pianistycznym „Chopin dla

najmłodszych” w Antoninie w 1995 roku, V Konkursie Muzyki XX i XXI wieku w Warszawie w 2003 roku na którym otrzymała stypendium im. Leopolda Kronenberga, uczestniczyła również w Międzynarodowym Międzyuczelnianym Konkursie Muzyki Kameralnej im. Kiejstuta Bacewicza w Łodzi w roku 2004 w którym zakwalifikowała się do drugiego etapu, brała udział w Chain Cocours Moderne w Rydze w 2003 roku i VII Międzynarodowym Konkursie Muzyki Współczesnej w Krakowie w roku 2003. Pani Ewa Kaczmarek – Lewera prowadzi działalność koncertową występując w programach solowych i kameralnych. W Polsce występowała min. w Filharmonii Narodowej w Warszawie, Studiu Koncertowym im. Witolda Lutosławskiego również w Warszawie, brała udział w III Festiwalu Prawykonń Polskiej Muzyki Najnowszej w Katowicach, a także w koncertach w ramach spotkań „Muzyka na Politechnice” w Sali Lustrzanej PŁ, w Sesji Musica Moderna w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi jak również w audycjach i wieczorach muzycznych organizowanych przez łódzką Uczelnię. Pani Ewa Kaczmarek – Lewera dokonała nagrań dla 2 programu Polskiego Radia, Radia Łódź, jak również nagrań na trzech płytach CD wydanych kolejno przez Akademię Muzyczną im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi z okazji 70 rocznicy urodzin Jerzego Bauera, przez Państwową Szkołę muzyczną I i II stopnia w Pabianicach z okazji 40-lecia powstania szkoły oraz nagranie dokonane w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej w Katowicach z koncertu w ramach III Festiwalu Prawykonń – Polska Muzyka Najnowsza. Pani Ewa Kaczmarek – Lewera od października 2007 roku zatrudniona była na Wydziale Wokalno –Aktorskim Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, a od roku 2009 na Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki, Rytmiki i Edukacji Artystycznej, gdzie prowadzi zajęcia z fortepianu obowiązkowego. Od września 2009 roku rozpoczyna pracę w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia w Pabianicach, gdzie zatrudniona jest w charakterze nauczyciela.

OPINIA

Przedstawiona do recenzji praca doktorska Pani Ewy Kaczmarek – Lewera jest wynikiem jej gruntownych studiów nad problematyką wykonawczą współczesnej muzyki fortepianowej. **György Ligeti’ego** Trzy etiudy z Études pour piano (Premiere livre 1958) Automne à Varsovie, Arc-en-ciel, Cordes à vide, Trio na skrzypce, waltornie i fortepian (1982) oraz **Zygmunta Krauze** Tryptyk (1964), Refrain (1993), Piano Quintet (1994), to dzieło artystyczne zapisane profesjonalnie na płycie CD, które wraz z opisem tworzy logiczną, spójną i konsekwentnie zaplanowaną całość, stanowiąc doskonały materiał do wyjaśnienia istoty problematyki zawartej w temacie pracy pt. „Formotwórcza i unifikująca rola faktury fortepianowej w aspekcie wykonawczym na podstawie wybranych dzieł György Ligeti’ego i Zygmunta Krauze”. Prezentowane utwory stawiają przed wykonawcą olbrzymie zadanie wynikające nie tylko z pokonania problemów technicznych i wyrazowych, ale również do przezwyciężenia konieczności wnikliwego procesu rozczytywania współczesnej partytury, analizy niekonwencjonalnego zapisu i płynnego opanowania jego znaczeń. Doskonale przygotowanie, wiedza, znakomity warsztat i pasja z jaką doktorantka interpretuje zarejestrowane utwory pod względem artystycznym, warsztatowym, precyzji wykonania i intensywności przekazu oceniam bardzo wysoko. Zarówno w utworach solowych jak i kameralnych potrafi zastosować te środki muzycznego wyrazu, które w sposób naturalny wyrażą charakter i klimat kompozycji, a poprzez wnikliwą analizę i umiejętność właściwego odczytania elementów zapisu techniki kompozytorskiej zbliżą nas do oddania zawartej w partyturze intencji twórcy. Oryginalny język muzyczny obydwu kompozytorów w którym tradycyjne pojęcia czasu, linearne kształtowanie narracji muzycznej, harmonia, kolorystyka i jeszcze wiele innych elementów muzycznej ekspresji ulega całkowitemu przewartościowaniu,

niosąc za sobą konsekwencje zupełnie innego spojrzenia wykonawcy na interpretacje nutowego zapisu. Pani Ewa Kaczmarek – Lewera poprzez właściwe rozumienie tej muzyki, rozległą wiedzę i doświadczenie, potrafi pokonując z łatwością jej zawiłą i skomplikowaną strukturę wydobyć z niej niepowtarzalność, sens, znaczenie, aurę, emocje i energię. Do artystycznego sukcesu doktorantki w Triu Ligetiego i Kwintecie Zygmunta Krauze przyczynili się również znakomici współwykonawcy, których rolę i ich profesjonalizm w tym miejscu chciałbym mocno podkreślić i wyrazić im swoje uznanie. Spełnienie badawczego i artystycznego celu doktorantka dokonuje w sposób wyczerpujący w doskonale opracowanym pod względem redakcyjnym i merytorycznym opisie dzieła, które składa się ze wstępu i czterech rozdziałów z których wyróżnić można część historyczno - teoretyczną (rozd. I i II) oraz analityczno - metodyczną (rozd. III i IV). Zgodnie z wcześniej ustalonym planem doktorantka przeprowadza swój wywód w którym uwzględnia i właściwie określa przedmiot badań a w części teoretycznej pracy definiuje użytą terminologię co czyni wnioski płynące z toku rozważań jednoznaczne i stanowi znakomity kontekst do zastanowienia się nad skomplikowaną problematyką dochodzenia do ideału interpretacji utworu poprzez właściwie dobrane i celowo zastosowane środki muzycznej ekspresji. Część analityczna obejmuje omówienie problematyki wykonawczej w kontekście nowatorskiego podejścia do roli fortepianu w utworach solowych i kameralnych w twórczości G. Ligetiego i Z. Krauze, uwzględniając tu takie elementy faktury fortepianowej, które mają bezpośredni wpływ na formę a w konsekwencji na muzyczny sens i ostateczną postać brzmieniową utworu. Analizując zaprezentowany w dziele muzycznym materiał słusznie wskazuje na takie zagadnienia faktury jak m.in. rytm, artykulacja, czas, przestrzeń, wielopłaszczyznowa metryka, skomplikowana polirytmia, kolorystyka, wysublimowana harmonia, które odgrywają pierwszorzędne miejsce w zrozumieniu jej znaczenia i oddziałują na formę tychże dzieł. W tym kontekście dokonana analiza poszczególnych utworów w pełni odpowiada podstawowym założeniom dysertacji i prowadzi autorkę do słusznych wniosków w których zwraca ona uwagę na fakt, iż mimo precyzyjnego dookreślenia przez kompozytorów warstwy wyrazowej w partyturach swoich utworów, zawsze ostateczna interpretacja zależy będzie od wyobraźni, wrażliwości i siły przekazu wykonawcy. Oryginalnie zastosowana metoda badawcza w połączeniu z doświadczeniem artystycznym, pasją i wnikliwością autorki poszerza naszą wiedzę w omawianym obszarze sztuki wykonawczej, rozwiązuje wiele problemów, dostarcza trafnych uogólnień i otwiera drogę do dalszych dociekań i interpretacji. Pani Ewa Kaczmarek – Lewera wyraża przekonanie, iż „sztuka współczesna wymaga dogłębnego zbadania jej „klucza”, idiomu, struktury sensu, istoty znaczeniowej oraz ideologii, która niejednokrotnie się za nią kryje” i w tym kontekście dysertacja ten obszar wzbogaca i pogłębia o nowe spojrzenie doktorantki na nieodkryte jeszcze prawdy o muzyce współczesnej. Pracę kończy interesujący wywiad autorki z profesorem Zygmuntem Krauze, podsumowanie, streszczenie w języku angielskim i dołączona bogata bibliografia uzupełniona adresami stron internetowych.

Konkluzja

Podsumowując stwierdzam, iż Praca doktorska Pani mgr Ewy Kaczmarek- Lewera poprzez indywidualne i nowatorskie potraktowanie tematu, właściwą korespondencję prezentowanego na nagraniu dzieła artystycznego z jego wnikliwym opisem, poprzez dobrze dobrany repertuar utworów, które poddała wnikliwej analizie, dzięki trafnie zastosowanym narzędziom badawczym, a także kreacje artystycznej na bardzo wysokim poziomie, wyczerpuje i rozwiązuje założoną problematykę wnosząc tym samym znaczący wkład w budowę polskiej kultury muzycznej.

Niniejszym stwierdzam, że doktorantka wykazała głęboką wiedzę teoretyczną i umiejętności, które predestynują ją do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Rozwiązując założone zagadnienie artystyczne, doktorantka spełniła bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę Pani mgr Ewy Kaczmarek-Lewera przyjmuję i wnioskuje o dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Prof. Bogusław Pikała